

IRODALOM

„*Zeitschrift für Weltforstwirtschaft*”. Review of World's Forestry. Revue Economique Forestière Universelle. Herausgegeben von *Dr. Ing. Franz Heske* ord. Professor an der Forstlichen Hochschule Tharandt, Abteilung der Technischer Hochschule zu Dresden. Band I., Heft 10/12. Juli—September 1934. Verlag J. Neumann --- Neudamm und Berlin.

Az 579—770 oldalszámozású hármassal zárul a „*Zeitschrift für Weltforstwirtschaft*” I. kötete. Három első nagyobb közleménye amerikai szerzők tollából ered.

R. F. Fisher, a harvardi egyetem professzora „*Erdőművelési tapasztalatok a simafenyővel a harvardi erdőgazdaságban*” címen írja le a végzett kísérletek eredményeit. A harvardi 880 ha nagyságú tanulmányi erdő, melyet a szerző kezel, egyszersmind kísérleti terület is, mely klímailag az északi tűlevelű és a középplombosfák régiójába tartozik. Az 1908. évben megnyitott kutató állomás kísérletei beigazolták, hogy csakis az elegyes állományok fejlődhetnek az erdőgazdaság követelményeinek megfelelően, mert a tiszta fenyőállomány a különféle rovarok károsításának és a növényi betegségeknek van kitéve. *Fraxinus americana*, *Betula populifolia* és *popyrifera*, *Prunus pennsylvanicum*, *Castanea dentata*, *Tsuga Canadensis*, *Acer rubrum* és *saccharum*, *Quercus borealis*, *Pinus Strobus*, *Populus tremuloides* és *grandidentata* fajok voltak az elegyes állományban.

Fred R. Fairchild-nek, a Yale-egyetem professzorának „*Az erdők megadóztatása Amerikában*” című tanulmányából az erdők ottani adóztatására vonatkozó irányelveket ismerjük meg.

Samuel T. Dana, a michigani egyetem erdészeti osztályának dékánja „*Erdészeti szakoktatási irányzatok az Egyesült Államokban*” címmel közöl igen értékes tanulmányt. Szerző ebben az Egyesült Államok erdészeti szakoktatásának keletkezését és rövid történetét írja le. Leírásából megtudjuk, hogy az Egyesült Államokban 23 erdészeti tanintézet van. Az erdészeti szakoktatásnak az Egyesült Államokban két főirányzata van és pedig egyik a teljes szakképzettséget nyújtó, a másik pedig a specialistákat képző mód.

Lühr rigai erdőmester „A vadászatnak gazdasági jelentősége Lettországbán” című, 9 térképvázlattal ellátott nagy tanulmánya következik negyedik nagyobb közleményként. Szerző az igen időszerű kérdést nagy alaposággal tette tanulmánya tárgyává. E tanulmánya fenti című nagy munkájának, — mely a magas nyomdai költségek miatt nem jelenhetett meg nyomtatásban s melynek kézírata az 1931. évben a tharandti Erdészeti Főiskola könyvtárában helyeztetett el — csak összefoglalása. A vadászati haszonvétel a különféle népek háztartásában manapság már oly nagy jelentőségre tett szert, hogy azzal tüzetesen és behatóan kellett foglalkozni. Szerző tanulmányában Lettország vadászati viszonyait ismerteti, majd kivonatot közöl az ottani 1929. évi vadászati törvényből, majd a vadászattal kapcsolatos kérdéseket és az erdei vadaknak háború előtti és utáni elterjedését tünteti fel térképvázlatokon. Vadállománybecslésre, az erdei vadak által nyújtott haszonra, a vadászati haszonvételre, a vadállomány óvására s végül az ottani „Vadászati Egyletek”-re vonatkozó tudnivalókkal zárul a mindvégig igen érdekes tanulmány.

Az ötödik nagyobb közlemény *Dr. phil. W. Bavendamm*-nak, a tharandti Erdészeti Főiskola botanikai rk. professzorának „Erdészeti szakoktatás és erdészeti kísérletügy az Egyesült Államokban”, négy szöveggéppel kísért dolgozata. Szerző tanulmányát az teszi érdekessé, hogy ebben az 1930. évi amerikai tanulmányútján nyert benyomásait és tapasztalatait közli. Az amerikai Egyesült Államokban állami- és magánerdészeti főiskolák vannak. Míg 50 amerikai Egyetemen — nagyrészt a mezőgazdasági szakkal kapcsolatosan — tartanak erdészeti előadásokat és gyakorlatokat, addig csak 23 a szoros értelemben vett erdészeti tanintézetek száma. Szerző az erdészeti szakiskoláknak és a kísérleti állomásoknak számát és elhelyezését térképvázlaton mutatja be. A legrégebbi nem állami erdészeti főiskola a világhírű „Yale-Egyetem”, kitűnő felszerelésekkel, tanulmányi erdőgazdaságokkal és könyvtárában mintegy 30.000 kötet erdészeti szakkönyvvel. Igen tanulságos az erdészeti kísérleti állomások munkaköreinek beosztása, valamint az általuk elért eredmények. Tanulmánya végén a „Függelék”-ben szerző 97 túlevelű és 116 lomblevelű amerikai fának — a tudomány mai állása szerint elfogadott — betűsoros névsorát közli angol, latin és német nyelven.

A nagyobb közlemények sorát *Ing. Hans Schwarz*, Wien: „A feketediónak Németországban északamerikai klímái feltételei figyelembevételével való művelése” című értekezése fejezi be.

A „Nemzetközi erdőgazdasági tudósítás” rovatában (A Tharandti Erdészeti Főiskola Külföldi és Gyarmatügyi Erdőgazdasági Intézetének Közleményei) a következő közlemények vannak: „Világerdészeti statisztika”. „Az erdészet egyes államok napisajtóinak közléseiben”. (Tudósítás 1934 ápr. 1.—júl. 15. és 1934 júl. 16.—okt. 10. Dr. Ing.

W. Junghans). „Uj eljárás faszénbrikettek készítéséről”. (Dr. Ing. Franz Cermak).

- Európa.** *Németország.* Dr. Heinrich Weber emlékezete.
- Finnország.* { Finnország erdőgazdasági problémái.
{ (Dr. W. Junghans).
{ A finnországi papírtermelés munkateljesítménye (Waltmann).
- Litvánia.* { Az erdészeti irodalom újabb termékei.
{ (v. Hamm).
- Csehszlovákia.* A magas Tátra erdei. (Waltmann).
- Oroszország.* { Gyorsan növekvő fafajok kiválasztása és bevezetése Szovjetországban. (A. V. Vietinghoff—Riesch).
{ Tudósítás az erdőgazdaságról és erdőhasználatról (ref. A. Frhr. v. Vietinghoff—Riesch).
Mezőgazdasági segédüzem az erdőgazdaságban. (9.)
- Jugoszlávia.* { Az erdők kiterjedése Jugoszlávia déli részén (1 térképpel). W.
- Azsia.* *Britt-India.* { Erdészeti tudományos kutatás Britt-Indiában. (Prof. Dr. F. Heske).
{ Statisztikai adatok Britt-India erdőgazdaságáról. (Dr. Junghans).
Az ázsiai angol birtokterületekből (Dr. Heske).
- Amerika.* *Északamerika.* { Kanada erdei gazdálkodásának története. (Dr. Heske).
{ Országos erdészeti szolgálat Britt-Columbiában. (Dr. Heske).

Függelék-ben a Német-Birodalom és a németül beszélő országok erdészeti főiskolái 1934/35. téli semesterei előadásainak jegyzéke van ismertetve.

A „*Nemzetközi Irodalmi Szemle*” rovat Német- és Oroszország néhány újabb erdészeti irodalmi termékéről számol be.

Dr. Tomasovszky Imre.

Dr. Georg. Escherich: Der alte Jäger. Mit photographischen Abbildungen auf 16 Tafeln. Verlag Paul Parey, Berlin S. W. 11. Hedemann-strasse 28—29. Gebunden Rm. 7.50.

Escherich erdőtanácsos főként a világháború alatt szerzett ma-

gának jó hírnevet, a mikor a hadvezetőségtől az óriási kiterjedésű és mind erdészeti, mind vadászati, de nem kevésbé természetvédelmi szempontból rendkívül érdekes „Bialowicza Puszcza” nevű híres orosz őserdő és gazdag vadászterület felügyeletére és igazgatására megbízást kapott.

Előttünk fekvő és a sajtó alól most kikerült könyvének ez a része érdekel bennünket a leginkább, mert ebben a fejezetben 50 oldalon részletesen leírja a hatalmas őserdőt, mely mintegy negyedmillió k. hold kiterjedésű összefüggő testet alkotott és a mindenható cár vadászterülete volt.

Ez az erdőrengeteg eredetileg nem dicsekedhetett számszerűleg sok vaddal, de ami volt, az az otthont nyújtó őserdőhöz méltó volt.

Az európai bölényen kívül a jávorszarvas élt ott elég nagy számban, azután a vaddisznó; míg gímszarvas és őz nem sok volt, vad-disznó azonban bőven. A ragadozókat a medve, hiúz, és farkas képviselte.

Ebből is látni, hogy valóban fejedelmi vadászterület volt ez az őserdő.

A vadállomány a világháború borzalmai alatt sokat szenvedett, különösen a bölények fogtak rohamosan, ezért az erdőrengeteg felügyeletével megbízott Escherichnek nem volt könnyű az a feladata, hogy a gyakran minden cél nélkül lövöldöző bandákat kézrekerítse és az embertelen pusztításnak véget vessen.

A forradalmi idők aztán mindent elsöpörtek. Nem kevésbé érdekesek Escherichnek egyéb megfigyelései, tapasztalatai és élményei a német hegységekben, a tiroli havasokon, a Duna berkeiben, Boszniában és Norvégiában, hol mindenütt a szakképzett erdőmérnök nyitott szemével tanulmányoz és a szenvedélyes vadász meleg érdeklődésével figyel és vizsgálódik.

A melegszívű természetbarátnak a Teremtő minden alkotása iránt érzett mélységes szeretete hatja át ezt a 268 oldalra terjedő vaskos könyvet.

F. M.

Wright, George, Dixon Joseph és Thompson Ben. Fauna of the National Parks of the United States. Fauna series No. 1. Washington. Government printing Office. 1933. 157. l.

Az Egyesült Államok nemzeti parkjai állatvilágával foglalkozó kiváló szakemberek tollából megírott ez a munka, nem az állatvilág pusztja leírása, vagy ismertetése, hanem tárgyalása mindannak a kérdéskörnek, amely a nemzeti parkok állatvilágával kapcsolatos és amely annak érintetlen fennmaradása érdekében megoldásra vár. Részletesen foglalkozik a veszélyes pontig lecsökkent állatfajok (kürtös hattyú) fennmaradásával, a megszokott környezeti helyreállításával, egyes állatfajoknak a természetes egyensúly felborulása folytán előálló természetellenes elszaporodásával, a honos állatállomány felhígításával kereszteződés útján. Bőségesen tárgyalja az embernek az állatvilágra

gyakorolt hatását, a környezet megváltozásának befolyását, valamint az ú. n. exoticumok (nem őshonos állatok betelepítése vagy beszívargása) kérdését. A ragadozók kérdésében azt a nézetet vallja, hogy a nemzeti parkokban a ragadozókat nemcsak a biológiai egyensúly fenntartása végett kell megőrizni, de főleg azért is, mert az őshonos állatvilághoz tartoznak és ennek folytán feltétlenül fenn kell maradniok. Ha a többi állatfaj rovására túlságosan elszaporodnak, úgy az egyensúlyt mesterségesen kell helyreállítani. Ezeknek az általános szempontoknak megtárgyalása után minden egyes nagyobb park állatvilágának kérdéseivel foglalkozik és igen életre való javaslatokat tesz. Végül pedig megállapítja a követendő irányelveket. Tekintve, hogy a munka szerzői a nemzeti parkszolgálat tisztviselői és a munkát maga a szolgálat adta ki, remélhető, hogy a szerzők által javasolt irányelveket a gyakorlatban érvényesíti is. A természetvédő területek állatvilágával foglalkozóknak igen melegen ajánlom ezt az állatvilág iránt érzett szeretettel megírott kitünő és alapos könyvet, amelynek kiállítása is méltó tartalmához. Hatvan szebbnél-szebb és tanulságos fénykép díszíti. Ára, mint minden egyesült állambeli hivatalos kiadványnak, igen csekély, 20 cent. A nemzeti parkszolgálat utolsó évi jelentése szerint a sorozatot folytatni fogják.

Br. W. I.

K Ü L Ö N F É L É K

Személyi hírek.

Kiss Ferenc ny. miniszteri tanácsos 50 éves erdészeti szolgálati jubileuma. Ez év január hó elsejével mult ötven éve, hogy Kiss Ferenc ny. miniszteri tanácsos, egyesületünk választmányi tagja, Szegeden megkezdette erdészeti pályafutását. Ez alkalomból a „Szegedi Uj Nemzedék” január 5-i lapszáma igen meglehetősen cikkben emlékezik meg Kiss Ferencről, a „szegedi erdők atyjáról”.

A cikk szakavatott tollal, igaz szeretettől áthatva, költőies stílusban méltatja a szabadtermészetért és erdőért még ma is fiatalos hévvel lelkesedő Kiss Ferencnek a szegedi erdők megtelepítése körül szerzett hervadhatatlan érdemeit. A Városerdő, Bilisics, Dugonics-erdő, Alsó-, Felső ásothalmi erdők, a Cédulás-erdő, Pálffy-erdő, Zsombó és sok más erdőnek létrejötte mind az ő nevéhez fűződik.

A Szeged város jövedelmét fokozó erdők mind élő tanubizonyosságai azoknak a szakszerű és ma már általánosan követett hómokfásítási módszereknek, amelyeket Kiss Ferenc hosszú gyakorlati tapasztalatok alapján kidolgozott és diadalra vitt.